

tratiekampen en gevangenis hebben meegemaakt. Onderzoek van het zg. KZ-syndroom bij overlevenden uit de concentratiekampen heeft wetmatigheden leren kennen van de keten van reacties en syndroomverschuivingen. Misschien kan dit syndroom beter in het algemeen als syndroom van de overlevenden worden aangeduid.

Wat echter door de bedoelde gevangenen werd door- gemaakt, bestond in de regel uit stresstoestanden van de hoogste intensiteit en van lange duur. In het geval van de moderne gijzelingssituaties heeft men te maken met stresstoestanden van doorgaans kortere duur, doch wel van een zeer grote intensiteit waarbij de kans op desintegratie van de persoonlijkheid en op „the fear of annihilation as a person” bijzonder groot is. Systematische studies over de vroege en late gevolgen voor in leven gebleven gijzelaars zijn nog niet bekend. Het lijkt echter gerechtvaardigd, een vergelijking te maken met toestanden die gijzelaars moeten doormaken. Als voorbeeld gelde het navolgende. Als er personen zijn die een gijzeling wellicht kunnen doorstaan, is dat vermoedelijk omdat zij in staat waren met degenen die hen gevangen hielden tot een vorm van communicatie te komen waarbij zij vaak gebruik moeten hebben gemaakt van hun ervaring uit de oorlogstijd. Door in een toestand van deprivatie alles te doen wat mogelijk is om te voorkomen dat zij in een geestelijk vacuüm kwamen, en daarmee in een chronische angsttoestand, hebben zij zich kunnen handhaven. Niettemin moet ook in zo'n geval worden afgewacht of het doorge- maakte geen gevolgen zal hebben. Op grond van onze ervaring met oorlogsslachtoffers weten wij dat veel zal afhangen van de wijze waarop de betrokkene gelegen- heid krijgt om van het doorge maakte te bekomen. Uiteraard dient terstond alle aandacht te worden ge- geven aan lichamelijke ziekten en afwijkingen, maar behalve dat, is een goede psychotherapeutische bege- leiding van ex-gijzelaars en hun gezinnen dringend gewenst.

Literatuur: BAKAN, D. (1949) geciteerd naar CHARLES A. BROWNFIELD (1965) *Isolation*, bl. 7. Random, New York.

BOEKAANKONDIGINGEN

A. SCHÄFER, *Funktionelle Morphologie der Darmschleim- haut*. Struktur und Enzymmuster bei der Ratte. (Gastro- enterologie und Stoffwechsel, 8.) 80 bl., 43 fig. Georg Thieme, Stuttgart 1975. Prijs: ingen. DM. 54,—.

Deze dierexperimentele studie handelt over de ontwikke- ling van de dunnedarm-epitheelcel speciaal wat betreft de enzymhistochemische en de ultrastructurele kenmerken. En- zymhistochemisch worden de activiteit en de distributie van 6 hydrolasen en 8 dehydrogenasen bestudeerd in de foetale en neonatale periode, in diverse segmenten van jejunum en

INGEZONDEN

Behandeling van cryptorchisme

Naar aanleiding van de geanimeerde gedachtenwisseling over de beantwoording van Vraag 25 (1975) wil ik gaarne nog een extra steen in de reeds zo turbulente vijver van de behandeling van cryptorchismus werpen. In het bijzonder gaat het mij om de wenselijkheid de patiënt pre-operatief aan een choriongonadotrofine (Pregnyl)-kuur te onder- werpen.

In de jaren 1970-1971 behandelden wij 90 jongens, in leeftijd variërend van 6 tot 14 jaar, met 6 of 12 wekelijkse injecties met 500 E Pregnyl. Zij werden óf rechtstreeks naar de pediatrie polikliniek verwezen door de huisarts, óf behandeld op verzoek van de chirurgen GREEP en BRUMMEL- KAMP. Van 39 jongens met eenzijdige cryptorchismus daalde na 1 of 2 injectiekuren de testikel volledig en blijvend in, terwijl bij 10 kinderen met cryptorchismus aan beide zijden één testikel volledig en blijvend indaalde, waarna de andere operatief in het scrotum werd gebracht.

Het argument, dat men in de gevallen met goed resultaat te doen heeft met retractiele testikels, is mij, ook na bespre- king met enkele kinderchirurgen, goed bekend. Desondanks lijkt het mij onwaarschijnlijk, alhoewel theoretisch mogelijk, dat drie specialisten en een veertigtal huisartsen zich 49 maal hebben vergist.

Daar het hier een retrospectief papier onderzoek betrof, zijn de gegevens niet eerder gepubliceerd, maar wel zijn wij thans een prospectief onderzoek begonnen, met alle denkbare voorzorgen tegen foutieve diagnose en te opti- mistisch beoordelen van de bereikte resultaten. In de toe- komst zal hierover verslag worden gedaan. Gezien de eerder bereikte resultaten lijkt het echter onjuist de hormonale proefbehandeling zonder meer als waardeloos te bestempe- len, mede daar nog onlangs door LATTIMER c.s. (1974) werd gesteld: „A trial of chorionic gonadotrophic hormone therapy prior to operation is worthwhile, particularly if the cryptorchismus is bilateral”.

Literatuur: LATTIMER, J. K., A. M. SMITH, L. J. DOUGHERTY en L. BECK (1974) The optimum time to operate for cryptorchism. *Pediatrics* 53, 96. — Vraag 25 (1975) *Ned. T. Geneesk.* 119, 1357.

Amsterdam, november 1975

J. F. M. HÖLSCHER,
kinderarts

ileum, in relatie tot hun circadiane variatie, na hongeren en na intestinale resecties. Telkens worden de enzymhistoche- mische veranderingen gecorreleerd met corresponderende ul- trastructurele veranderingen en wordt de onderliggende functionele betekenis besproken. De enzymhistochemische en elektronenmicroscopische fotografie is mooi. Uiteraard zullen alleen anatomen, biologen en onderzoekers die zich speciaal met de dunnedarm bezighouden belangstelling heb- ben voor dit werk.

G. N. TYTGAT